

Câu 3: Cho dãy số (u_n) với $u_1 = 1$ và $u_{n+1} = 3u_n + 10$ với mọi $n \geq 1$.

Chứng minh rằng: $u_n = 2 \cdot 3^n - 5 \quad \forall n \geq 1$.

LỜI GIẢI

Ta sẽ chứng minh $u_n = 2 \cdot 3^n - 5$ (1) bằng phương pháp quy nạp.

Với $n = 1$, ta có: $u_1 = 2 \cdot 3^1 - 5 = 1$ (đúng). Vậy (1) đúng với $n = 1$.

Giả sử (1) đúng với $n = k$ ($k \in \mathbb{N}^*$). Có nghĩa là ta có: $u_k = 2 \cdot 3^k - 5$ (2)

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n = k + 1$. Có nghĩa ta phải chứng minh:

$$u_{k+1} = 2 \cdot 3^{k+1} - 5.$$

Từ hệ thức xác định dãy số (u_n) và từ (2) ta có:

$$u_{k+1} = 3u_k + 10 = 3 \cdot (2 \cdot 3^k - 5) + 10 = 2 \cdot 3^k \cdot 3 - 15 + 10 = 2 \cdot 3^{k+1} - 5 \quad (\text{đpcm}).$$

Câu 4: Cho dãy số (u_n) , biết $u_1 = 3, u_{n+1} = \sqrt{1+u_n^2}$ với $n \geq 1, n \in \mathbb{N}$

a). Viết năm số hạng đầu tiên của dãy số.

b). Dự đoán công thức số hạng tổng quát u_n và chứng minh bằng phương pháp quy nạp.

LỜI GIẢI

a). Ta có:

$$u_2 = \sqrt{1+u_1^2} = \sqrt{10}$$

$$u_3 = \sqrt{1+u_2^2} = \sqrt{11}$$

$$u_4 = \sqrt{1+u_3^2} = \sqrt{12}$$

$$u_5 = \sqrt{1+u_4^2} = \sqrt{13}$$

b). Ta có: $u_1 = \sqrt{1+8}, u_2 = \sqrt{2+8}, u_3 = \sqrt{3+8}, u_4 = \sqrt{4+8}, u_5 = \sqrt{5+8}$.

Ta dự đoán $u_n = \sqrt{n+8}$ (1)

Với $n = 1$, có: $u_1 = \sqrt{1+8} = 3$ (đúng). Vậy (1) đúng với $n = 1$

Giả sử (1) đúng với $n = k$, có nghĩa ta có: $u_k = \sqrt{k+8}$ (2)

Ta cần chứng minh (1) đúng với $n = k + 1$. Có nghĩa là ta phải chứng minh:

$$u_{k+1} = \sqrt{k+9}$$

Thật vậy từ hệ thức xác định dãy số và theo (2) ta có:

$$u_{k+1} = \sqrt{1+u_k^2} = \sqrt{1+(\sqrt{k+8})^2} = \sqrt{k+9}$$

Vậy (1) đúng với $n = k + 1$. Kết luận (*) đúng với mọi số nguyên dương n .

Câu 5: Cho tổng $S_n = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{2.3} + \frac{1}{3.4} + \dots + \frac{1}{n(n+1)}$

a). Tính S_1, S_2, S_3 .

b). Dự đoán công thức tính tổng S_n và chứng minh bằng quy nạp.

LỜI GIẢI

$$\text{Ta có } S_1 = \frac{1}{1.2} = \frac{1}{2}, S_2 = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{2.3} = \frac{2}{3}, S_3 = \frac{1}{1.2} + \frac{1}{2.3} + \frac{1}{3.4} = \frac{3}{4}$$

b). Dự đoán $S_n = \frac{n}{n+1}$ (1)

với $n=1$, ta có $S_1 = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2}$. Vậy (1) đúng với $n=1$.

Giả sử (1) đúng với $n=k$, có nghĩa ta có $S_k = \frac{k}{k+1}$.

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n=k+1$, có nghĩa ta phải chứng minh $S_{k+1} = \frac{k+1}{k+2}$

$$\begin{aligned} \text{Thật vậy ta có: } S_{k+1} &= S_k + \frac{1}{(k+1)(k+2)} = \frac{k}{k+1} + \frac{1}{(k+1)(k+2)} \\ &= \frac{k^2 + 2k + 1}{(k+1)(k+2)} = \frac{(k+1)^2}{(k+1)(k+2)} = \frac{k+1}{k+2} \text{ (đúng).} \end{aligned}$$

Dãy số (u_n) với $u_n = \frac{n}{n^2+1}$ là dãy số bị chặn.

$$\text{Thật vậy ta có } n + \frac{1}{n} \geq 2, \forall n \in \mathbb{N}^* \Leftrightarrow \frac{n^2+1}{n} \geq 2 \Leftrightarrow \frac{n}{n^2+1} \leq \frac{1}{2} \quad (*)$$

$$\text{Và hiển nhiên } 0 < \frac{n}{n^2+1} \quad (**)$$

Từ (*) và (**) suy ra Dãy số (u_n) bị chặn.

Câu 6: Tìm 5 số hạng đầu và tìm công thức tính số hạng tổng quát u_n theo n của các dãy số sau :

$$\text{a). } \begin{cases} u_1 = 1 \\ u_{n+1} = \frac{u_n}{1+u_n} \end{cases}, \forall n \in \mathbb{N}^* \quad \text{b). } \begin{cases} u_1 = -1 \\ u_{n+1} = u_n + 3 \end{cases} \text{ với } n \geq 1, n \in \mathbb{N}$$

LỜI GIẢI

a). Ta có:

$$u_2 = \frac{u_1}{1+u_1} = \frac{1}{1+1} = \frac{1}{2}, \quad u_3 = \frac{u_2}{1+u_2} = \frac{\frac{1}{2}}{1+\frac{1}{2}} = \frac{1}{3}.$$

$$u_4 = \frac{u_3}{1+u_3} = \frac{\frac{1}{3}}{1+\frac{1}{3}} = \frac{1}{4}, \quad u_5 = \frac{u_4}{1+u_4} = \frac{\frac{1}{4}}{1+\frac{1}{4}} = \frac{1}{5}.$$

Từ các số hạng đầu trên, ta dự đoán số hạng tổng quát u_n có dạng: $u_n = \frac{1}{n}, \forall n \geq 1. (*)$

Ta dùng phương pháp quy nạp để chứng minh công thức (*)

Đã có: (*) đúng với $n=1$

Giả sử (*) đúng khi $n=k$. Nghĩa là ta có: $u_k = \frac{1}{k}$

Ta chứng minh (*) đúng khi $n=k+1$. Nghĩa là ta phải chứng minh: $u_{k+1} = \frac{1}{k+1}$.

Thật vậy từ hệ thức xác định dãy số và giả thiết quy nạp ta có:

$$u_{k+1} = \frac{u_k}{1+u_k} = \frac{\frac{1}{k}}{1+\frac{1}{k}} = \frac{\frac{1}{k}}{\frac{k+1}{k}} = \frac{1}{k+1}.$$

Kết luận: (*) đúng khi $n = k+1$, suy ra (*) đúng với mọi số nguyên dương n .

b). Ta có :

$$u_2 = u_1 + 3 = 2 = 3.2 - 4$$

$$u_3 = u_2 + 3 = 5 = 3.3 - 4$$

$$u_4 = u_3 + 3 = 8 = 3.4 - 4$$

$$u_5 = u_4 + 3 = 11 = 3.5 - 4$$

Từ các số hạng đầu trên, ta dự đoán số hạng tổng quát u_n có dạng: $u_n = 3n - 4, \forall n \geq 1$. (*)

Ta dùng phương pháp quy nạp để chứng minh công thức (*)

Đã có: (*) đúng với $n = 1$

Giả sử (*) đúng khi $n = k$. Nghĩa là ta có: $u_k = 3k - 4$

Ta chứng minh (*) đúng khi $n = k+1$. Nghĩa là ta phải chứng minh: $u_{k+1} = 3(k+1) - 4$

Thật vậy từ hệ thức xác định dãy số và giả thiết quy nạp ta có:

$$u_{k+1} = u_k + 3 = 3k - 4 + 3 = 3(k+1) - 4$$

Kết luận: (*) đúng khi $n = k+1$, suy ra (*) đúng với mọi số nguyên dương n .

Câu 7: Cho dãy số (u_n) xác định bởi: $u_n = 1$ và $u_{n+1} = -\frac{3}{2}u_n^2 + \frac{5}{2}u_n + 1 \quad \forall n \geq 1$.

a). Hãy tính u_2, u_3 và u_4

b). Chứng minh rằng: $u_n = u_{n+3}$ với mọi $n \geq 1$.

LỜI GIẢI

a). Ta có: $u_2 = -\frac{3}{2}u_1^2 + \frac{5}{2}u_1 + 1 = -\frac{3}{2} + \frac{5}{2} + 1 = 2$.

$$u_3 = -\frac{3}{2}u_2^2 + \frac{5}{2}u_2 + 1 = -\frac{3}{2}.2^2 + \frac{5}{2}.2 + 1 = 0$$

$$u_4 = -\frac{3}{2}u_3^2 + \frac{5}{2}u_3 + 1 = -\frac{3}{2}.0^2 + \frac{5}{2}.0 + 1 = 1$$

b). Ta sẽ chứng minh $u_n = u_{n+3}, \forall n \geq 1$.

Với $n = 1$, ta có: $u_1 = u_4 = 1$ (đúng)

Giả sử đẳng thức đúng với $n = k$, có nghĩa là ta có: $u_k = u_{k+3}$

Ta cần phải chứng minh đẳng thức đúng với $n = k+1$ có nghĩa là chứng minh:

$$u_{k+1} = u_{k+4}$$

Ta có: $u_{k+4} = -\frac{3}{2}u_{k+3}^2 + \frac{5}{2}u_{k+3} + 1 = -\frac{3}{2}u_k^2 + \frac{5}{2}u_k + 1 = u_{k+1}$. (đúng)

Câu 8: Cho dãy số (u_n) với $u_{n+1} = 5.4^{n-1} + 3$.

a) Chứng minh rằng: $u_{n+1} = 4u_n - 9$ với mọi $n \geq 1$.

b) Dựa vào kết quả câu a), hãy cho dãy số (u_n) bởi hệ thức truy hồi.

LỜI GIẢI

a) Ta có: $u_{n+1} = 5.4^n + 3 = 4.5.4^{n-1} + 3 = 4(5.4^{n-1} + 3) - 9 = 4u_n - 9$.

b) Theo công thức xác định (u_n) , ta có:

$u_1 = 5.4^{1-1} + 3 = 8$. Vì thế kết hợp kết quả câu a) suy ra ta có thể cho dãy số (u_n) bởi: $u_1 = 8$ và $u_{n+1} = 4u_n - 9$ với mọi $n \geq 1$.

Câu 9: Cho dãy số (u_n) xác định bởi $\begin{cases} u_1 = 11 \\ u_{n+1} = 10u_n + 1 - 9n, \forall n \in \mathbb{N} \end{cases}$. Tìm số hạng tổng quát u_n theo n .

LỜI GIẢI

Ta có $u_1 = 11 = 10 + 1$

$$u_2 = 10.11 + 1 - 9 = 102 = 100 + 1 = 10^2 + 2$$

$$u_3 = 10.102 + 1 - 9.2 = 1003 = 1000 + 3 = 10^3 + 3.$$

Từ đó dự đoán $u_n = 10^n + n$ (1). Chứng minh:

Với $n = 1$ ta có $u_1 = 10^1 + 1 = 11$ (đúng).

Giả công thức (1) đúng với $n = k$, ta có $u_k = 10^k + k$ (2).

Ta phải chứng minh (1) đúng với $n = k + 1$. Có nghĩa ta phải chứng minh $u_{k+1} = 10^{k+1} + (k + 1)$. Thật vậy

$$u_{k+1} = 10(10^k + k) + 1 - 9k = 10^{k+1} + (k + 1).$$

Kết luận $u_n = 10^n + n, \forall n \in \mathbb{N}$.